

Title	Japon Öğrencilerin Türk Kültürüne İlişkin Algıları Üzerine Bir İnceleme
Author(s)	Akbay, Okan Haluk
Citation	外国語教育のフロンティア. 2025, 8, p. 55-64
Version Type	VoR
URL	https://doi.org/10.18910/100883
rights	
Note	

The University of Osaka Institutional Knowledge Archive : OUKA

<https://ir.library.osaka-u.ac.jp/>

The University of Osaka

Japon Öğrencilerin Türk Kültürüne İlişkin Algıları Üzerine Bir İnceleme

日本人トルコ語学習者のトルコ文化への認識に関する一考察

AKBAY, Okan Haluk

要約

言語と文化には密接な関係がある。言語は構造的特徴によってのみ成立しているものではなく、人々の間に存在する社会的、文化的特徴もまた重要な要素となっている。そのため、外国語教育の現場においては、目標言語の文法、音声、語彙・表現といった知識を四技能に反映させる能力の習得だけでなく、目標文化を知り、自己の無意識な思い込みに気づき、他者に配慮し多様性を尊重することの重要性を学ぶ場となることが求められている。そのような場を提供することができれば、学習者は目標言語を用いて目標文化に属する人々とより容易に、効果的でかつ健全なコミュニケーションを確立することが可能になるだろう。本稿は本学トルコ語専攻で学ぶ学生を対象にトルコ文化に対する認識調査を実施し、コンテンツ分析、及び、考察を行ったものである。この調査結果は、日本人トルコ語学習者が目標文化である実際のトルコ文化に接した際にぶつかるだろう壁を明らかにし、日本人・トルコ人相互の文化理解を促進する一助となると考える。

キーワード：トルコ文化、文化教育、目標言語、目標文化、文化的感受性

Özet

Dil ve kültür arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır. Dilin yapısal yönü kadar, insanlar arasındaki ilişkileri düzenleyen toplumsal ve kültürel özellikler de, dilin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Bu yüzden, yabancı dil öğretiminde, öğrencilerin sadece hedef dildeki temel dil becerileri değil, sosyokültürel konularda da yetkin olmaları amaçlanmalıdır. Hedef kültüre ilişkin bilgilerin edinilmesi, bireye, hedef kültüre uygun düşünme ve davranma becerisi kazandırarak, hedef kültüre mensup kimselerle daha etkili ve sağlıklı bir iletişim kurmasına yardımcı olacaktır.

Bu araştırmanın amacı Osaka Üniversitesi'nde öğrenim görmekte olan Japon öğrencilerin Türk kültürüne yönelik algılarını ana hatlarıyla belirlemektir. Bu amaçla Osaka Üniversitesi'nde Türkçe öğrenmekte olan öğrencilerin katılımıyla yazılı anket uygulaması yapılarak veriler toplanmıştır. Toplanan veriler üzerinde içerik analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda Japon öğrencilerin Türk kültürüne yönelik algıları ve çeşitli düşünceleri tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçların Japonya'da Türkçe öğrenmekte olan öğrencilerin karşılaştıkları sorunların çözümüne ve daha etkili bir kültür öğretimine yönelik katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Türk kültürü, Kültür öğretimi, Hedef dil, Hedef kültür, Kültürel duyarlılık

1. Giriş

Dil çok yönlü ve karmaşık bir yapıya sahip olduğundan dil öğrenimi de birçok farklı unsuru içeren uzun bir süreci kapsamaktadır. Dört temel dil becerisinden (dinleme, konuşma, okuma, yazma) oluşan dilbilgisel becerinin yanı sıra, bu becerilerin yerinde ve doğru kullanımına ilişkin iletişimsel beceri de, dil öğretiminin başlıca amaçlarından birisidir. Bir başka deyişle dilin yapısal, işlevsel ve sosyokültürel olmak üzere üç boyutu olduğu ve iletişimsel beceri için bu üç boyutun da üzerinde önemle durulmasının gerekli olduğu söylenebilir.

Dilin insanlar arasında iletişim aracı olarak kullanılması dilin toplumsal bir işleve sahip olduğunu göstermekte, ayrıca dil, ait olduğu toplumla onun kültürü arasında ilişki kurma rolünü de yerine getirmektedir (Demirel, 2010: 2). Dolayısıyla yabancı dil öğretiminde yalnızca dilbilgisel doğruluğun değil, dilin doğru kullanımı yani iletişimsel beceri üzerinde de hassasiyetle durulması gerekir (Hymes 1972: 269-293).

Canale (1983: 1-47) ise, iletişimsel becerinin dört temel unsurdan oluştuğunu öne sürmekte ve bu unsurları şu şekilde sıralamaktadır:

- (1) Dilbilgisel beceri (sözcükler ve kurallar)
- (2) Sosyolinguistik beceri (uygunluk)
- (3) Söylem becerisi (uyum ve tutarlılık)
- (4) Strateji becerisi (iletişim stratejilerinin doğru kullanımı)

Bu tespitlerden de anlaşılacağı üzere, iletişimsel beceri ile sosyokültürel olgular arasında yakın ve derin bir ilişki bulunmaktadır. Kültür ve iletişim birbirinden ayrılmaz iki unsurdur. Kültür sadece kimin kimle, neyi, ne şekilde konuşacağını belirlemez, aynı zamanda iletilerin nasıl kodlanması gerektiğini, iletilerin ne tür anlamlar içerdiklerini, hangi durum ve koşullarda hangi iletilerin gönderilip gönderilmeyeceğini, iletilerin nasıl çözümlenmesi ve yorumlanması gerektiğini de tayin eder. Kısacası, kültür iletişimin temelidir.

Peki kültür nedir? Kültür, anlamsal çerçevesinin genişliğinden dolayı tanımlanması oldukça güç bir kavramdır. Türk Dil Kurumu, kültür kavramını “tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmekte kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü” olarak tanımlamaktadır. Malinowski’ye göre ise kültür, “kültürün tüketim maddelerinden, çeşitli halk gruplarının yapısal hak ve görevlerinden, insan düşünce ve becerilerinden, inanç ve alışkanlıklardan oluşan bir bütündür” (1992: 66). Bu tanımlamalarda kültürün her şeyin kapsayıcısı olarak oldukça geniş bir manada ele alındığı görülmektedir. Yine bu tanımlamalardan yola çıktığımızda kültürün kültürel ürünler (yiyecek, giyecek, dans, müzik vb.) ve psikolojik yapı (tutumlar, değerler, inanışlar, gelenekler vb.) olmak üzere iki temel unsur üzerine kurulu olduğunu söylemek mümkündür. Nostrand kültürün “gözlemlenebilir, sınıflandırılabilir, öğretilir ve öğrenilebilir” olgulardan oluştuğunu öne sürmektedir (1974: 263-327).

Kültür kavramı, disiplinlerarası bir nitelik taşımaktadır. Psikoloji, sosyoloji, antropoloji, teoloji, dilbilim, pedagoji, politika, tarih, coğrafya vb. gibi birçok branşın ilgi alanı içerisine girmektedir. Kültür kavramının sınırlarının çok geniş oluşu, kültür öğretiminde “Kültür eğitimi

neleri kapsamalıdır?”, “Kültür nasıl öğretilmelidir?”, “Kültürel olgular arasında bir önem sıralaması yapılabilir mi?” gibi soruları da temel sorunlar olarak beraberinde getirmektedir. Bu ve benzer sorulara açık ve tatmin edici cevaplar bulabilmek pek mümkün görünmemektedir. Bununla birlikte, hedef kültür öğretiminde gerek içerik, gerekse izlenebilecek yöntemler konusunda ışık tutabilecek bazı yaklaşımlar ortaya konulmuştur.

Seelye (1974: 48), hedef kültür öğretiminin esaslarını şu şekilde sıralamaktadır:

- (1) Öğrenciye, tüm bireylerin kültür tarafından belirlenen ve şekillendirilen davranışlarda bulunduğunu anlamasına yardımcı olmak,
- (2) Öğrenciye yaş, cinsiyet, sosyal statü vb. etkenlerin dil kullanımı ve davranış farklılıkları üzerinde etkili olduğunu anlamasına yardımcı olmak,
- (3) Öğrencinin hedef kültürde olası durumlara uygun davranışlarda bulunma becerisini geliştirmesine yardımcı olmak,
- (4) Öğrencinin hedef dildeki sözcük ve ifadelerin yan anlamlarına ilişkin bilgilerini artırmasına yardımcı olmak,
- (5) Öğrencinin hedef kültüre ilişkin doğru genelleme ve değerlendirmeler yapabilme becerisini geliştirmesine yardımcı olmak,
- (6) Öğrencinin hedef kültüre ilişkin verileri doğru bir şekilde saptama ve düzenleme becerisini geliştirmesine yardımcı olmak,
- (7) Öğrencinin hedef kültüre yönelik merak ve ilgisini teşvik etmek, hedef kültüre bağlı insanlara empati oluşturma konusunda cesaretlendirmek.

2. Araştırmanın Evren, Örneklem ve Yöntemi

Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğrenmekte olan Osaka Üniversitesi, Yabancı Diller Fakültesi öğrencilerinin,

- (a) Türk kültürüne yönelik genel algılama ve yaklaşımları,
- (b) Türk kültürünü öğrenirken karşılaştıkları zorluklar,
- (c) Türk kültürüne ilişkin öğrenmek istedikleri ve ilgi duydukları konular, gibi sorulara yanıt bulunmaya çalışılmıştır. Bu amaçla, otuz beş öğrenciden oluşan örneklem grubu üzerinde toplam sekiz adet sorudan oluşan açık uçlu bir anket çalışması gerçekleştirilmiş, elde edilen veriler farklı açılardan değerlendirilmeye çalışılmıştır. Çalışmada, cevapların kısa ve belirgin olması, olgusal bilgileri ölçmede etkili olması, rastlantısallık faktörünü en aza indirmesi, değerlendirmenin nesnel olması gibi ölçütlerden dolayı açık uçlu anket metodu tercih edilmiştir. Anket sorularının açık uçlu olmasından dolayı, birden fazla görüşe imkan tanınmış ve verilen bazı cevaplar birden fazla seçeneğe dahil edilmiştir. Toplanan veriler çalışmada uygulanan ölçme aracından elde edilen bilgiler ile sınırlıdır. Örneklem grubunun % 60'ı erkek (21 kişi), % 40'ı bayan (14 kişi) olup, yaş aralığı 21-23 arasındadır.

3. Bulgular

Tablo 1: Türkçe öğrenirken Türk kültürüne ilişkin bilgiler edinilmesinin gerekli olduğunu düşünüyor musunuz?

	f	%
Evet	33	94
Hayır	2	6

Öğrencilerin tamamına yakını (33 kişi, % 94) Türkçe öğrenirken Türk kültürüne ilişkin bilgiler edinilmesinin gerekli olduğunu düşünmektedir. Bu durum, öğrencilerin Japon kültürüne ilişkin bilgilerin edinimine açık ve istekli olduklarını göstermektedir.

Tablo 2: Neden öyle düşünüyorsunuz?

	f	%
Türkçeye özgü bazı ifadelerin anlam ve kullanım özelliklerini daha iyi anlayabilmek için	16	45,7
Türkçe öğrenmek için gerekli motivasyonu artırmak için	12	34,2
Dil ve kültür arasında sıkı bir bağ olduğu için	10	28,5
Türklerle daha rahat ve sağlıklı bir iletişim kurabilmek için	5	14,2
Türk ve Japon kültürü birbirinden çok farklı olduğu için	4	11,4
Türkçenin mantığını daha iyi anlamak için	4	11,4
Türkiye’ye dair bilgileri artırmak için	4	11,4
Türk kültürüne dair sözcük ve terimlerin anlamını öğrenmek için	2	5,7
Türkçe sözcüklerin kökenini anlamak için	1	2,8
Genel kültür için	1	2,8

Türk kültürünü öğrenme gerekçesi olarak öğrencilerin % 45,7’si “Türkçeye özgü bazı ifadelerin anlam ve kullanım özelliklerini daha iyi anlamak”, % 28,5’i “Dil ve kültür arasında sıkı bir bağ olduğu için” % 11,47’si “Türkçenin mantığını daha iyi anlamak”, % 5,7’i “Türk kültürüne dair sözcük ve terimlerin anlamını öğrenmek için”, % 2,8’i “Türkçe sözcüklerin kökenini anlamak” şeklinde vermektedir. Bu durum, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun dil ve kültür arasındaki yakın ilişkinin farkındalığını ve kültür öğrenimini dil öğrenimini destekleyen ve tamamlayan bir unsur olarak düşündüklerini göstermektedir. % 34,2’lik oranı oluşturan öğrenci grubu ise “Türkçe öğrenmek için gerekli motivasyonu artırmak için” gerekli olduğunu düşünmektedir. Bu veri hedef kültür öğretiminin, dil öğrenimine olumlu katkı sağlayan bir unsur olduğunu da göstermektedir.

Tablo 3: Türk kültürü denilince aklınıza ilk gelen şey(ler) nedir?

	f	%
Türk yemekleri ve tatlıları	23	65,7
İslamiyet ve İslam kültürü	13	37,1
Cami	11	31,4
Türk kahvesi ve Türk çayı	9	25,7
Osmanlı İmparatorluğu	5	14,2
Türk halısı	4	11,4
Nazar boncuğu	4	11,4
İstanbul	3	8,5
Futbol	3	8,5
Kapalıçarşı	3	8,5
Geleneksel mimari / Eski yapılar	3	8,5
Arkeolojik yerler / Tarihi kalıntılar / Ören yerleri	3	8,5
El sanatları	3	8,5
Japonya sempatisi	1	2,8

Türk kültürü denilince akla gelen ilk şey olarak öğrencilerin % 65,7'si “Türk yemekleri ve tatlıları” ve % 25,7'si “Türk kahvesi ve Türk çayı” olarak cevaplamaktadır. Bunda geleneksel Türk mutfağının zenginliğinin yanı sıra Japonya’da bilinen bir mutfak olmasında etkili olduğu söylenebilir. Öğrencilerin % 37,1’i “İslamiyet ve İslam kültürü” ve % 31,4’ü “Cami” şeklinde cevap vererek, din unsurunun kültürel boyuttaki önemini yansıtmaktadır.

Tablo 4: Türk kültürüne ilişkin bilgiler sizce derslerde nasıl ele alınmalı ve öğretilmelidir? Verimli bir kültür öğretimi nasıl olmalıdır?

	f	%
Görsel ve işitsel materyallerden etkin şekilde yararlanılmalı. Fotoğraf, video vb. gibi görsel kaynaklar sıkça kullanılmalı.	22	62,8
Japonya’da yapılabilecek çeşitli etkinliklerle (Türk yemekleri, Türk müziği dinletileri, Türk öğrencilerle birlikte çeşitli etkinlikler düzenleme, Cami ziyareti vb.) Türk kültürünü deneyimlemek gerekir	9	25,7
Türk kültürüyle ilgili metinler okunmalı	8	22,8
Türk ve Japon kültürü arasında karşılaştırmalar yapılmalı	6	17,1
Türk kültürünü Türkler ve / veya uzun süre Türkiye’de yaşamış olan Japonlar anlatmalı	6	17,1
Kuramsal olarak anlatılmalı	6	17,1
Türkiye’de bir süre ikamet etme imkanı sağlanmalı	5	14,2
Belli konular seçilerek, bu konuda tartışmalar yapılmalı	3	8,5
Halk hikayeleri, masallar okunmalı; bunların içerisindeki kültürel motifler incelenmeli	3	8,5
İçeriği yalnızca Türk kültürü olan dersler konulmalı	3	8,5
Gündelik yaşam ele alınmalı, toplumsal yaşama ilişkin geleneksel değer yargıları ve saygı kuralları vb. öğretilmeli	2	6
Öğrenciler ilgi duydukları konuları araştırıp, sunum yapmalı	2	6

Öğrencilerin % 62,8'i Türk kültürünün öğretiminde ağırlıklı olarak görsel ve işitsel kaynaklardan daha fazla yararlanılması gerektiği görüşündedir. %25,7'si Japonya'da yapılabilecek çeşitli etkinliklerle Türk kültürünü deneyimleme isteğini dile getirmektedir. Öğrencilerin bu istekleri, Türk kültürünün farklı yöntemler aracılığıyla daha ilgi çekici, zevkli, somut ve anlaşılır bir şekilde ele alınması ve öğretilmesi isteğini yansıtmaktadır.

Tablo 5: Türk kültürünü öğrenirken sıkıntı çektiğiniz, özellikle karmaşık gelen ve anlaşılması zor noktalar var mıdır? Varsa nelerdir?

	f	%
Özellikle yok	14	40
İslam dininin toplum ve kültür üzerindeki etkisi. İnanç esasları ve ibadetlerin anlaşılmasının zorluğu.	10	28,5
Jest, mimik ve beden dili	4	11,4
Türk kültürüne ilişkin bilgilere ulaşım zorluğu, kaynakların az oluşu	3	8,5
Yemek kültürü	2	6
İnsan ilişkileri ve arkadaşlık ilişkileri	2	6
Türk toplumunun erkek egemen toplum oluşu	2	6
Milliyetçilik	2	6

Öğrencilerin önemli bir oranı (14 kişi, % 40) Türk kültürünü öğrenirken özellikle anlamakta zorlandıkları noktaların bulunmadığını söylerken, en çok zorlanılan konu olarak “Dinsel yaşam ve İslam dininin kültür üzerindeki etkisi” (10 kişi, % 28,5) verilmiştir. Bu cevabı, üçüncü soruya verilen en yüksek cevapla ilişkilendirmek mümkündür. Sıkıntı çekilen diğer konular olarak “Jest, mimik ve beden dili” (4 kişi, % 11,4) ve “Türk kültürüyle ilgili kaynakların az oluşu” (3 kişi, % 8,5) verilmektedir.

Tablo 6: Türk kültürüne dair merak ettiğiniz ve özellikle öğrenmek istediğiniz konular var mıdır? Varsa nelerdir?

	f	%
İslam dini ve kültürü. Dinsel konular.	20	57,1
Türk yemek kültürü	18	51,4
Değer yargıları & Saygı kuralları	8	22,8
İnsan ilişkileri ve arkadaşlık ilişkileri	6	17,1
Gündelik yaşam ve gelenekler	5	14,2
Türk sanatı & El sanatları	4	11,4
Bayramlar	4	11,4
Yöresel farklılıklar	3	8,5
Türk müziği	3	8,5
Toplum yapısı & Aile yapısı	3	8,5
Geleneksel sporlar	2	6
Türkçe lehçe ve ağızlar	2	6

Türk kültüründe en çok ilgi duyulan konuların başında “İslam dini ve kültürü; dinsel konular” (20 kişi, % 57,1) gelmektedir. Bu cevabı, üçüncü ve beşinci soruya verilen benzer yüksek cevaplarla ilişkilendirmek mümkündür. Diğer cevaplar ise “Yemek kültürü” (18 kişi, % 51,4), “Değer yargıları & saygı kuralları” (8 kişi, % 22,8), “İnsan ilişkileri ve arkadaşlık ilişkileri” (6 kişi, % 17,1), “Gündelik yaşam ve gelenekler” (5 kişi, % 14,2) şeklinde sıralanmaktadır.

Tablo 7: Türk kültüründe sizi şaşırtan şeyler var mıdır? Varsa nelerdir?

	f	%
Özellikle yok	11	31,4
Türk kültüründeki İslami öğeler	10	28,5
Toplum yapısı ve insan ilişkilerinin Japonya’dan farklı oluşu	6	17,1
Jest, mimik ve beden dilinin Japonya’dan farklı oluşu	5	14,2
Misafirperverlik	3	8,5
Milliyetçilik	3	8,5
Futbol fanatizmi	3	8,5
Türklerin politikayı çok sevmesi	3	8,5
Zaman kavramının farklı oluşu	3	8,5
Alışveriş yaparken pazarlık etme geleneği	2	6
Gündelik yaşam & yaşam alışkanlıkları	2	6

Öğrencilerin yüksek bir oranı (11 kişi, % 31,4) Türk kültüründe kendilerini özellikle şaşırtan noktalar olmadığını söylerken, bu soruya verilen ikinci yüksek cevap “Türk kültüründeki İslami öğeler” (10 kişi, % 28,5) olmuştur. Bu cevabı üçüncü, beşinci ve altıncı soruya verilen benzer yüksek cevaplarla ilişkilendirmek mümkündür. Öğrencileri şaşırtan diğer konular olarak ise “Toplum yapısı ve insan ilişkilerinin Japonya’dan farklı oluşu” (6 kişi, % 17,1), “Jest, mimik ve beden dilinin Japonya’dan farklı oluşu” (5 kişi, % 14,2), “Misafirperverlik” (3 kişi, % 8,5), “Milliyetçilik” (3 kişi, % 8,5) olarak verilmektedir.

Tablo 8: Gelecekte aynı iş yerinde bir Türk ile çalışmanız durumunda kültür farklılığının sorun yaratacağını düşünüyor musunuz?

	f	%
Kültür ve düşünce farklılığından dolayı bazı yanlış anlamalar olabilir	11	31,4
Din farklılığından dolayı bazı sorunlar olabilir	10	28,5
Ciddi bir sorun çıkacağını düşünmüyorum	10	28,5
Bir sorun çıksa da kolaylıkla çözümlenebilir	4	11,4

Öğrencilerin önemli bir oranı “Kültür ve düşünce farklılığının birtakım yanlış anlamalara yol açabileceği” (11 kişi, % 31,4) ve “Din farklılığından dolayı bazı sorunların çıkabileceği” (10 kişi, % 28,5) kanaatini belirtmiştir. Bununla birlikte öğrenciler “Ciddi bir sorun çıkacağını

düşünmeyen” (10 kişi, % 28,5) ve “Bir sorun çıksa da kolaylıkla çözümlenebileceğini” (4 kişi, % 11,4) düşünmektedir.

4. Değerlendirme

Makalenin genelinde de değinildiği üzere, insanlar arasındaki iletişimi sağlayan dil ile insan davranışlarını önemli ölçüde şekillendiren sosyokültürel unsurlar arasında derin bir bağ bulunmaktadır. Dilin sözcük varlığı ve dilbilgisi kurallarından oluşan yapısal yönü kadar, insanlar arasındaki ilişkileri düzenleyen toplumsal ve kültürel özellikler de, dilin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Bu yüzden, yabancı dil öğretiminde, öğrencilerin sadece hedef dildeki temel dil becerileri değil, sosyokültürel konularda da yetkin olmaları amaçlanmalıdır. Dil ve kültürün ayrılmaz bir bütün olması, dilsel davranışların ancak toplumsal ve kültürel olgular sayesinde bir anlam ve işlev kazanması, yabancı dil öğretiminde de hedef kültür öğretimini zorunlu kılmaktadır.

Diğer yandan, kültür öğretiminin, dil öğrenmeyi daha zevkli ve çekici kılan, öğrencinin motivasyonunu artıran önemli faktörlerden biri olduğu göz önünde bulundurulduğunda, kültür öğretiminin dilbilgisel becerilerin gelişimini destekleyeceğini ve dil derslerini daha verimli kılacağını söylemek mümkündür. Ayrıca daha geniş bir pencereden bakıldığında, farklı bir kültürü öğrenmek, bireyin kendi sınırlarını aşarak, yaşama ve olaylara daha esnek, sabırlı, bilinçli, yapıcı, duyarlı ve anlayışlı yaklaşmasına da yardımcı olacaktır.

Hedef kültür öğretiminin kuramsal çerçevesinden hareketle, hedef kültür öğretiminde aşağıdaki noktaların göz önünde bulundurulması yararlı olacaktır:

(1) Zaman sıkıntısı:

Ders programlarında, genellikle temel dil becerilerine yönelik yoğun dersler arasında kültür öğretimine ayrılacak zamanın bulunmaması, kültür öğretiminin önüne ciddi bir engel olarak çıkmaktadır. Ders programları düzenlenirken kültür öğretimi için kullanılabilecek yeterli zamanın ayrılması, bu konudaki temel sorunlardan birisini giderecektir.

(2) Neyin, ne zaman ve ne şekilde öğretilmesi gerektiği:

Hangi kültürel olgunun, ne zaman ve ne şekilde öğretilmesi gerektiği, hedef kültür öğretimindeki belki de en temel sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Kültürün çok geniş bir kavram oluşu, kültürün hangi yönlerinin, hangi sırayla ve ne şekilde öğretilmesi konusundaki belirsizlik, kültür öğretiminde kolayca uygulanabilir yöntem ve uygulamaların bulunmayışı, sorunu oldukça karmaşık bir hale getirmektedir.

Kültür öğretiminde, herkes tarafından kolaylıkla uygulanabilecek tek bir model geliştirmek pek mümkün görünmemektedir. Kültür öğretiminin kapsam ve yöntemlerini belirlemede büyük ölçüde eğitim kurumunun niteliği, öğrenci profili, öğrenim amacı, öğrenim süresi vb. gibi faktörlerin belirleyici olduğu düşünülebilir. Her eğitim kurumunun, bu faktörleri göz önünde tutarak, kendi koşullarına ve hedeflerine koşut bir model geliştirmesi en uygun yaklaşım olacaktır.

(3) Uygun materyal sıkıntısı:

Kültür öğretiminin yöntem ve kapsamına ilişkin belirsizlik, materyal sıkıntısı olarak da

kendini gösterebilmektedir. Bu sorunun aşılmasında, daha çok öğretmenin yaratıcılığının ön plana çıktığı söylenebilir. Kültür konusunun çok geniş oluşu, materyal ve kaynakların seçimi ve temininde sıkıntı yaratabileceği gibi, farklı materyallerin kaynak olarak kullanılabilmesi açısından bir ölçüde rahatlık sağlayacağı da gözardı edilmemelidir. Öğretmenin farklı kaynaklardan yararlanarak, öğrencinin düzeyine ve konuya uygun materyalleri oluşturması, bu sıkıntının aşılmasında en temel ve önemli yöntem olacaktır.

(4) Öğretmenin donanım ve deneyimi:

Kültür öğretiminde, öğretmenin belirleyici ve etken bir rolü bulunmaktadır. Öğretmen, öğrencileri doğru yönlendirebilmeli, beklentilerine cevap verebilmeli, farklı kültürel olgular arasında doğru bağlantılar kurabilmeli, farklı bakış açılarından konuları değerlendirebilmelidir. Öğretmenin sosyokültürel konulardaki bilgi, donanım ve deneyimi, hedef kültür öğretiminin başarısında en önemli unsurlardan birisi olacaktır.

(5) Ders dışı etkinlikler:

Hedef kültür öğretimi, sadece ders içi etkinliklerle sınırlı kalmamalı, ders dışı etkinliklerle de desteklenerek, öğrencinin hedef kültürle temasını sürdürmesi teşvik edilmelidir. Bu amaçla bireysel araştırma konuları, mektup arkadaşlığı, çeşitli kulüp aktiviteleri, hedef kültüre mensup kişilerin katılımıyla düzenlenecek kültür günleri, geziler, konuşma sınıfları vb. etkinlikler düzenlenerek, öğrencinin hedef kültüre yönelik ilgisi canlı tutulmaya çalışılabilir.

(6) Yaklaşım ve algılama sorunları:

Öğrencinin, hedef kültüre ve kültürel farklılığa ilişkin yaklaşım ve algılamalarında, kimi zaman çeşitli sorunlar görülebileceği de unutulmamalıdır. Bennett (1993: 21–71), geliştirmiş olduğu *Kültürlerarası Duyarlılık Gelişim Modeli* (Developmental model of intercultural sensitivity)'nde, kimi bireylerde kendi kültürünü yegâne ve en üstün kültür olarak görerek hedef kültürü küçümseme veya reddetme, hedef kültürün kendi kültürel kimliğine zarar vereceği kaygısı gibi olumsuz tutum ve önyargılar gözlemlenebileceğinden bahsetmektedir. Yine, kültürel farklılığı bir olumsuzluk olarak algılamanın tam aksine, hedef kültüre aşırı hayranlık duyma, dünya görüşünü ve davranışlarını hedef kültüre uygun şekilde düzenlemeye çalışma gibi eğilimlerin görülmesi de söz konusu olabilmektedir.

(7) Amaçtan sapma:

Hedef kültüre ait olguların ilginç, renkli ve otantik özellikleri, farklı bir yaşam biçimi ve dünya görüşünü yansıtması, öğrencilere heyecan vermekle birlikte, dikkat edilmediği takdirde hedef kültür öğretiminin kolaylıkla ciddiyyetden uzaklaşabileceği ve amacından sapabileceği de unutulmamalıdır.

KAYNAKÇA

Canale, Michael

1983 Communicative competence to communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics*. 1-1.

Bennett, Milton

1993 Towards ethnorelativism: A developmental model of intercultural sensitivity.

- In R. Paige (Ed.), *Education for the intercultural experience*. Yarmouth, ME: Intercultural Press.
- Demirel, Özcan
2010 *Yabancı Dil Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Hymes, Dell
1972 On Communicative Competence. In Pride, J.B & Holms. J. (eds.) *Sociolinguistics*, Harmondsworth: Penguin.
- Malinowski, Bronislaw
1992 *Bilimsel Bir Kültür Teorisi*. İstanbul: Kabalcı Yayınları.
- Nostrand, Howard Lee
1974 *Empathy for a second culture: Motivations and techniques*. In G. A. Jarvis (Ed.), *Responding to new realities*. The American Council on the Teaching of Foreign Languages Foreign Language Education Series. Skokie, IL: National Textbook.
- Seelye, Ned
1974 *Teaching Culture : Strategies for Intercultural Communication*. National Textbook Company.
- Türk Dil Kurumu
<https://sozluk.gov.tr> (10.06.2024)